

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Kohteiden nimet:	KRUUNUVUOREN LÄHIVIRKISTYSALUE	Piirustus nro:t:	VIO 6217/1-2
Selostuksen laati:	Sari Knuuti projektinjohtaja	pvm:	15.9.2022
Selostuksen hyväksyi:	Jussi Luomanen kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupäällikkö	pvm:	30.9.2022
	Kaupunkiympäristölautakunta	pvm:	pp.kk.vvvv

Kohde

Kruunuvuoren lähivirkistysalue sijaitsee Kruunuvuorenrannassa, Laajasalon (49) kaupunginosassa. Lähivirkistysalueella on voimassa asemakaava nro 12330 (2015).

Kruunuvuoren lähivirkistysalue on Hopeakaivoksentiehen rajautuvaa osa-aluetta luokun ottamatta määritelty asemakaavassa kulttuurihistoriallisesti, maisemallisesti ja geologisesti arvokkaaksi virkistysaluekokonaisuudeksi merkinnällä VL/s. Hopeakaivoksentiehen rajautuva alue on osoitettu asemakaavassa VL-merkinnällä. Asemakaavamääräyksen mukaan VL/s-alueen ominaispiirteet, rakennukset, rakenteet, polut ja kulkutiet tulee säilyttää. Kulkureittejä ei saa asfaltoida. Alueen virkistyskäyttöä palvelevat uudet rakennukset, rakenteet ja rakennelmat tulee sovittaa alueen arvoihin. Asemakaavassa on osoitettu alueen pääreitit nimillä Kaivoslyhty, Zatopekin-suora, Aaltokoro ja Hällebonpolku. Näistä Kaivoslyhdyn ja Zatopekinsuoran kunnostus on jo toteutettu.

Lähivirkistysalueen sisällä on kaksi luonnonsuojelualuetta, Kruunuvuoren lehmusmetsikkö (SL-2) ja Kruunuvuorenlampi (SL). Näiden alueiden rakenteet määritellään eri hankkeena laaditussa hoito- ja käyttösuunnitelmissa.

Kruunuvuoren lähivirkistysalueen suunnitelmat on esitetty piirustuksissa VIO 6217/1 (puistosuunnitelmapaketti) ja VIO 6217/2 (leikkaukset).

Lähivirkistysalueen kanssa samaan aikaan on suunniteltu asemakaavassa osoitettu uusi Päätien eteläpään yleinen pysäköintialue (LP) sekä Hopeakaivoksentien uusi jalkakäytävä välillä Koirasaarentie - pysäkki H4694 Hopealaakso. Näiden suunnitelmat on esitetty piirustuksissa 31658/1 ja 31689/1. Ne hyväksytään eri päätöksellä.

Puistosuunnitelma on voimassa olevan asemakaavan mukainen. Asemakaavassa osoitettujen puistoreittien sijainteja on mm. luontoarvojen vaalimisen perusteella tarkennettu puistosuunnitelmaan. Suurta osaa kaavassa sallituista rakennuksista ja rakenteista (esim. saunat, kioskit) tai maisemanhoidon toimenpiteistä (esim. näkymien avaaminen) ei esitetä toteutettavaksi alueen erityisten luontoarvojen vaalimisen vuoksi.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS**Lähtökohdat**

Kruunuvuorenrannan lähivirkistysalue sijaitsee tiivistyvän Kruunuvuorenrannan uusien asuinalueiden pohjoispuolella. Puisto rajautuu etelässä Kultakruununkaaren varrelle rakentuviin asuinkortteleihin ja Koirasaarentiehen sekä Kruunuvuorensilltaan, lännessä ja pohjoisessa mereen. Idässä alue rajautuu kapeaan salmeen, Kaitalahden patoon ja puistoalueeseen sekä Päätien rivitalo- ja pientalotontteihin.

Alue on ainutlaatuinen luonnon ja kulttuuriympäristön kokonaisuus, jossa on monipuolista, luonnonoloiltaan arvokasta metsää, erittäin jyliä kallioita sekä jäänteitä huvilahistoriasta. Ainoa kokonaan säilynyt rakenne on kallion laella sijaitseva vanha öljysäiliö, joka säilytetään muistomerkkinä. Lisäksi öljysatama-ajan jäänteenä kallioalueella on verkkoaitaa. Alueella on paljon vanhaa polkuverkostoa, mutta alue on alkanut kulua lisääntyneen käytön myötä. Tavoitteena on yhteensovittaa luontoarvot ja lisääntyvä virkistyskäyttö.

Alueella ei ole oleskeluun, leikkiin tai pelaamiseen osoitettuja varusteita, jätehuoltoa, valaistusta tai muita virkistyspalvelujen rakenteita. Alueella on vanhojen huviloiden kivijalkojen, kivipolkujen, kiviportaiden ja laiturien sekä muiden rakenteiden jäänteitä. Alueen yleisilme on luonnonmukainen. Istutettu kasvillisuus vanhojen huviloiden ympäristössä on voimakkaasti rehevöitynyt.

Lähivirkistysalueen pinta-ala on noin 16,2 ha. Koko alueen pinta-ala, luonnonsuojelualueet mukaan lukien, on noin 20 ha.

Lähivirkistysalueen pääasiallisia käyttäjiä ovat ympäröivien alueiden nykyiset ja uudet asukkaat, mutta Kruunuvuoreen tullaan virkistäytymään myös laajemmalla alueella. Alue nivoutuu osaksi Helsingin rantareitistöä (käveltävä, ei-esteetön osuus).

Suunnitelman sisältö

Tavoitteena on ollut laatia Kruunuvuoren lähivirkistysalueelle suunnitelma, joka vaalii alueen arvokkaita luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön ominaispiirteitä sekä merellisyyttä. Aluetta ei toteuteta rakennetuksi puistoksi, vaan se säilyy luonnonmukaisena.

Alueen tilajako, maasto, kasvillisuus, kalliot ja luonnonarvot säilytetään. Alueelle osoitetaan tunnelmaltaan vaihtelevia ja vaikeusasteeltaan erilaisia kulkureittejä, jotka muodostavat eripituisia lenkkejä. Nykyiset, osin kunnostettavat reitit toimivat alueen polkuverkoston selkärankana. Alueelle muodostuu muutamia eriluonteisia lenkkejä, joiden varrella on arvokkaita luontokohteita, maisemallisia erityispiirteitä sekä näköalapaikkoja. Arvokkaat luontotyypit on otettu huomioon reittien sijoittamisessa ja hienovaraisessa toteutustavassa.

Istuskelu- ja oleskelumahdollisuuksia lisätään pienimuotoisesti. Maaston kuluneisuutta parannetaan ohjaamalla kulkua luonteeltaan erilaisille merkityille reiteille. Kulkureittien turvallisuutta parannetaan lisäämällä reittien varsille kaiteita (suojakaide, kulkua ohjaava kaide). Kallioalueelle nousevat metallirakenteiset reitit (titorakenne) varustetaan suojakaiteilla. Maastoon muodostuneita oikopolkuja poistetaan käytöstä ja kulkua ohjataan maaston kulumisen ehkäisemiseksi mm. maapuiden avulla. Muutamiiin kohtiin kallioalueella toteutetaan metalliportaat; metsäalueella puuportaat. Kaitalahteen toteutetaan pienimuotoiset puiset pitkospuut.

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

Luonnonsuojelualueiden reitit, kaiteet, rakenteet ja opasteet on määritelty alueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa. Luonnonsuojelualueiden reitit yhdistetään luontevasti lähivirkistysalueen reitteihin.

Lähivirkistysalueelle ei osoiteta rakennettuja peli- tai leikkipaikkoja. Alueelle osoitetaan muutamiin kohtiin penkkejä sekä pöytä-penkkiyhdistelmiä oleskeluun ja eväiden syömiseen sekä näköalojen katsomista varten.

Osa lähivirkistysalueen rakenteista voidaan toteuttaa vaiheittain. Kultakruununkaarelta öljysäilölle johtavat portaat sekä metsäalueiden reittien parantaminen toteutetaan ensin. Aaltokoron metallirakenne voidaan toteuttaa myöhemmin, arviolta 2030-luvulla.

Pintamateriaalit

Lähivirkistysalueen puistokäytävien suunniteltuja pintamateriaaleja ovat kivituhka, puuhakkeen ja murskeen seos (hakesora), puuhake sekä puurakenteiset pitkospuut. Kaivoslyhdyn ja Zatopekinsuoran reitit on parannettu hakesoralla vuosina 2021-22.

Kallioalueelle rakennetaan Aaltokoron metallirakenteinen, helppokulkuinen kulureitti sekä metalliportaita. Aaltokoron reitiltä avautuu eriluonteisia näkymiä kallioalueelta merelle. Kultakruununkaarelta ja Kultaveneenkadulta ylös öljysäilölle rakennetaan metalliportaat.

Lähivirkistysalueella on vanhoja kivrakenteisia portaita ja kivireunuksin tuettuja maapolkuja, jotka säilytetään. Säilyvien rakenteiden vaaralliset osat tuetaan tai muutoin suojataan.

Alueelle ei osoiteta asfaltti-, betonikivi- tai luonnonkivipintoja.

Kalusteet, varusteet ja rakenteet

Uudet kalusteet, varusteet ja rakenteet valitaan sopimaan alueen luonto- ja kulttuurihistoriapainotteiseen ilmeeseen ja osin myös Kruunuvuorenrannan ympäristön arkkitehtuuriin. Välineiden, kalusteiden ja varusteiden väryksessä suositaan hillittyjä värejä ja pieniä kontrasteja

Alueelle sijoitetaan yleisopasteet lähivirkistysalueen pääsaapumiskohtiin. Lisäksi osoitetaan muita opasteita mm. varoittamaan vaikeakulkuisesta maastosta. Muutamien huviloiden kivijalkojen kohdalle sijoitetaan kylttejä, joissa kerrotaan alueen rikkaasta kulttuuri- ja henkilöhistoriasta vanhojen valokuvien ja lyhyiden tekstien avulla.

Syväkeräyssäiliöitä sijoitetaan lähivirkistysalueen pääsaapumiskohtiin, joihin on mahdollista päästä ajoneuvolla. Lähivirkistysalueen sisäpuolelle ei osoiteta jätehuoltoa. Opasteet ja jätehuolto on esitetty kaaviona puistosuunnitelman liitteessä nro 5 sivulla 8.

Kasvillisuus

Lähivirkistysalueen puusto ja muu kasvillisuus sekä kallioalueet säilytetään. Kaitalahden padon lähellä parannettavan reitin kohdalla poistetaan muutama puu. Ennal-

PUISTOSUUNNITELMAN SELOSTUS

listettävien huvilan kivijalkojen läheisyyteen kehitetään kukkivaa niittyä ja istutetaan muutamia uusia havupuita sekä kukkivia pienpuita.

Valaistus

Lähivirkistysaluetta ei pääsääntöisesti valaista luontoarvojen säilyttämisen vuoksi. Kultakruununkaareltä ja Kultaveneenkadulta ylös öljysäiliölle johtavien portaiden kaiteeseen integroidaan valaistus. Öljysäiliö voidaan valaista erityisvalaistuksella. Aaltokoron metallirakenteisen polun kaiteeseen integroitavaa dynamokäyttöistä valaistusta tutkitaan taideaiheena rakennussuunnitteluvaiheessa.

Tasaus ja kuivatus

Lähivirkistysalueen pinnantasaukseen ei osoiteta muutoksia, lukuun ottamatta muutamia pieniä maastotäyttöjä parannettavien reittien kohdalla. Alueen kuivatus toimii luonnonmukaisesti pintavaluntana ja pintakallistuksin.

Lähivirkistysalueella ei ole eikä alueelle toteuteta sadevesiviemärointiä.

Kruunuvuorenlammen luonnonsuojelualueen vesitasapainoa ei saa heikentää. Lammelta länteen laskee kapea noro, joka on vesilain suojaama. Suunnitelman toteutumisen myötä noroon ei nähdä kohdistuvan muutoksia.

Esteettömyys

Lähivirkistysalue ei ole esteetön mm. edellä kuvattujen merkittävien luonto- ja maisema-arvojen vaalimisen takia. Osa reiteistä on jyrkkiä tai muutoin vaikeakulkuisia. Osalla alueen reiteistä on mahdollista liikkua esim. lastenvaunujen kanssa.

Kultakruununakaareltä öljysäiliölle toteutettavat portaat johtavat vaikeakulkuiseen kalliomaastoon eikä portaita tai kallion päällä kulkevia reittejä ole mahdollista toteuttaa esteettöminä.

Reittien luonne ja vaativuusasteet on esitetty kaaviona puistosuunnitelman liitteessä nro 5 sivuilla 5-7.

Hoitoluokka

Suunnittelualueen metsät säilyvät nykyisissä hoitoluokissaan: C1.2/ RAMS M1 lähimetsä ja C5/RAMS M5 arvometsä. Kallioalueelle tulee kaksi hoitoluokkaa: Öljysäiliölle johtavat portaat ja öljysäiliön ympäristö luokitetaan A3/RAMS R3 käyttöviheralueeksi puhtaanapidon vuoksi. Muu kallioalue tulee luokkaan C1.2/ RAMS M1 lähimetsä. Aiemmin hoitoluokittamattoman alueen vuosittainen ylläpitokustannus on noin 5000 euroa vuodessa.

Luonnonsuojelualueiden hoito toteutetaan niille laadittujen hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaan.